

Чахони муосир пур аз мушкилот, ихтилофу зиддиятхост, ки яке аз сабабҳои он афзудан ва густариш ёфтани терроризм, экстремизм, фундаментализм, сепаратизм, анархизм, ва дигар зухуроти падидаҳои номатлубу хатарафзо мебошад.

Мутаассифона, дар ҷомеаи мо низ аломатҳои ҷунин зухуроти падидаҳои номатлубро аз кабили

радикализм ва экстремизм, синкретизм (яксон, махлут кардани назария, андеша ва ақидаҳои ба ҳам муҳолиф), нигелизм (инкори маслаку мафкура, хулку одоб, сохтори маъмули ҷомеа), тоталитаризм (яккаҳукмронӣ ва махрумият аз тамоми намуди озодиҳо), космополитизм (рад кардани хувияти миллӣ, фарҳангу суннатҳои миллию динӣ) - ро мушохида кардан мумкин аст.

Он чиз муссалам аст, ки дини мубини ислом ҳама гуна зухуроти экстремизм, терроризм, душманӣ, адоват, ҷанг ё задухӯрдҳо, ки нерӯҳои экстремистӣ ва террористӣ ба он даъват мекунанд, қатъиян маҳкум менамояд. Аммо дар тафаккури доираи муайяни муҳаққиқони кишварҳои Ғарб андешаи ботиле ҷой дорад, ки гӯё дини ислом сачашмаи ҳама гуна «ифротгарои динӣ», экстремизм ва терроризм аст. Президенти кишварамон Ҷаноби олии Эмомалӣ Раҳмон дар асарҳо, мақолаҳо ва Паёмиҳои таърихӣ худ ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон беасос будани ин андешаҳо қатъиян маҳкум намудааст. — «Гузашта аз ин, ки имрӯз дар миёни ҷаҳони ислом ва Ғарб саде аз нофаҳмӣ ба вучуд омадааст, ки торафт азиму хатарнок мегардад. Мутаассифона дар тафаккури доираи муайяни Ғарб ҷунин ақида ҷой гирифтааст, ки гӯё ифродгароӣ ҳосил ба табиати ислом — яке аз динҳои ҷаҳонӣ бошад. Ҷунин муносибат ба мардуми мусулмон, ки аз уқёнуси Хинда Ором то уқёнуси Атлантик маскунанд ва панҷаки аҳолии сайёраи ташкил медиҳанд, аз рӯи инсофу адолат нест. Дини мубини ислом ҷун ҳама динҳои дигар инсониятро ба таҳаммул, тараххум ва тавозӯи хидоят намуда, ҳама гуна зӯроварӣ ва кушторро маҳкум месозад. Бинобар ин терроризм ва ифротгароиро бо ислом пайванд додан ҳама маҳз аст. Терроризм ба ягон дин, мазҳаб ё миллат ҳос нест. Барои он, ки дини мубини ислом минбаъд ҳамчун манбаи зӯроварию фишор қаламдод карда нашавад, мо бояд ба ҷаҳолати маърифатро муқобил гузорем, ва ба ҷои муқовимати тамаддунҳо гутугӯи тамаддунҳо ба роҳ монем. То замоне инсоният ба ин ҳамкорӣ ва гуфтугӯи судманд муваффақ нагардад, ҳатари терроризм ва ифротгароӣ бокӣ мемонад».

Ҳақ ба ҷониби сарвари кишвар аст, зеро ки гоҳҳои асосии дини мубини ислом, дар баробари динҳо ва эътиқотҳои динии дигар дар заминаи инсондӯстӣ, таҳаммулпазирӣ,

хамзистии бародаронаи халкҳо ва миллатҳо, ҳимоя намудани сулҳ ва амният ташаккул ёфтааст.

Бесабаб нест, ки ин муаммо дар маркази таваҳхӯх ва баҳси сиёсатмадорону сиёсатшиносон, рӯзноманигорон, ҳомеашиносон, уламои дин ва зиёиёни эҳодкор ҳулоса миёни тамоми мардуми солимфиқр қарор гирифтааст.

Терроризм ин ташкили ҳатар, яъне аз тарафи ташкилотҳо, субъектҳо ё шахсони алоҳида бо истифодаи қувва, зӯроварӣ ба амал овардани вазъияти ноором, муҳити тарсу ҳарос ва ҳатар дар ҷомеа мебошад. Аз нигоҳи пахноиву фарогирӣ терроризм ба шаклҳои зерин тақсим мешавад; - байналхалқӣ, дохилидавлатӣ, сиёсӣ, миллий, ва динӣ. Амалиёти террористӣ аз қисматҳои зерин иборат мебошад; -гояҳо ва омилҳои сиёсӣ, ҷаъолияти зӯроварӣ, амали террористӣ. Терроризми байналхалқӣ дар ҷаҳони муосир дар шаклҳои терроризми иҷтимоӣ – инқилобӣ, терроризми этникӣ – миллатгарой ва терроризми динӣ ба амал меояд. Дар замони муосир тамоили то як андоза маҳдуд шудани терроризми иҷтимоӣ – инқилобӣ ва афзудани терроризми этникию миллатгарой ва динӣ ба назар мерасад.

Воаи «терроризм» (аз калимаи лотинӣ «terror») маншаъ гирифта, маънояш тарс ва ваҳм аст. Террористон меҳоханд мақсаду мароми худро бо роҳи зӯроварӣ, қуштор, тарсу ваҳм амалӣ созанд. Амалҳои террористӣ – бевосита содир намудани ҳиҷоати дорои ҳислати террористӣ дошта дар шакли тарқиш, оташзанӣ, истифода ё таҳдиди истифодаи воситаҳои ядрӣ, моддаҳои радиоактивӣ, химиявӣ, биологӣ илова бар ин нобудсохтан, зарар расонидан ё забтқунии воситаҳои нақлиёт ва дигар объектҳо; сӯикасд ба ҳаёти ҳодимони давлатӣ ё ҳамаҷиятӣ, намоёндаи миллий. этникӣ, динӣ ё дигар гурӯҳҳои аҳоли; содир намудани дигар амалҳое, ки боиси ҳавфи ҳалокати одамон аст равона қарда шудааст.

Дар баробари терроризм дар бисёр кишварҳои ҷаҳони муосир амалиётҳои экстремистӣ ба амал омада, боиси ташвишу изтиробии ҷомеа гардида истодааст.

Экстремизм-(аз калимаи лотинии «extremus» маънои аслиаш қанораҷӯӣ, ифротгарой, тундравӣ фикру андешаҳо ва амалҳои тундравона ба ҳисоб меравад. Экстремист шахсест, ки дар ҷаъолияти худ ҷонибдори амалҳои яқравӣ тундравӣ аст. Ин амалу зухуротҳои номатлуб метавонад дар тамоми соҳаҳои ҷаъолияти инсон дар дин, сиёсат, идеология, илм, фарҳанг ва ҳатто дар варзиш низ ба миён ояд.

Дар чахони муосир ва замони пурихтилоф хизбу ҳаракатҳо ва созмонҳои ҳастанд, ки кӯшиш менамоянд мақсаду маром, ғояву андеша афкор ва нақшаҳои ҳудро бо ҳар роҳу васила ва ҳатто бо амалҳои тундравона амали созанд.

Пас аз пош ҳӯрдани Иттиҳоди Шӯравӣ дар аксарияти кишварҳои минтақа аз ҳумла Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳз ҳамингуна хизбу ҳаракатҳо ва созмонҳо аз қабилӣ «Хизб-ут-таҳрир», равиҳои динии «Салафия», ҳамаҷияти «Ансоруллоҳ», «Ғуруҳи- 24» ва ғайра пайдо шуданд, ки мақсади онҳо заиф намудани пояҳои давлатдорӣ ва киштани тухми низову нифок дар ҷомеа ва ноором сохтани вазъи сиёсии он мебошад. Ҷунин амал экстремизм аст ва дар аксар маврид он ба ихтилофу ҳудоандозӣ, душманӣ, нооромӣ дар ҷомеа ва баъзан ба оқибатҳои фочиаангез меорад. Мутобиқи ҳалномаи Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолияти якҷанд ғуруҳҳо ё ташкилотҳои экстремистӣ ва ғайриқонуни амалкунанда дар қаламрави кишвар маън қарда шудааст. Дар таърихи 30 марти 2006 ташкилотҳои зерин; - «Ал-Қоида», «Ҳаракати Туркистони Шарқӣ», «Хизби исломии Туркистон» (собиқ Ҳаракати исломии Ёзбекистон), «Ҳаракати Толибон», «Бародарони мусулмон», «Лашқари Тайиба», «Ғуруҳи исломӣ», «Ҷамаъияти исломии Покистон», «Ҷамаъияти Таблиғ», ташкилоти динӣ – миссионерии «Созмони таблиғот» ва «Тоҷикистони озод» ташкилотҳои террористӣ ва экстремистӣ доништа шудааст.

11 марти соли 2008 «Хизб-ут-таҳрир» ҳамаҷун ташкилоти экстремисти эътироф қарда шудааст. 8 январӣ соли 2009 равиҳои динии «Салафия», 3 майи соли 2012 ҳамаҷияти «Ансоруллоҳ» ва декабри соли 2014 «Ғуруҳи - 24» ҳамаҷун ташкилотҳои террористӣ, экстремистӣ ва ғайриқонунӣ шуморида шудаанд.

Бо ҳалномаҳои Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолияти онҳо дар қаламравӣ Тоҷикистон, ҳамаҷун ғуруҳҳо ва ташкилотҳои террористӣ, экстремистӣ ва ғайриқонунӣ маън қарда шудааст.

Экстремизм ва терроризм дар чахони муосир бо ҳама таъвам ва пайваст мебошанд.

Вожаи «терроризм» (аз қалимаи лотинӣ «terror») маншаъ гирифта, маънояш тарс ва ваҳм аст.

Террористон меҳоханд максату мароми худро бо роҳи зӯрварӣ, куштор, тарсу ваҳм амалӣ созанд. Амалҳои террористӣ – бевосита содир намудани ҷинойти дорои ҳислати террористӣ дошта дар шакли тарқиш, оташзанӣ, истифода ё таҳдиди истифодаи воситаҳои ядрой, моддаҳои радиоактивӣ, химиявӣ, биологӣ илова бар ин нобудсохтан, зарар расонидан ё забткунӣи воситаҳои нақлиёт ва дигар объектҳо; сӯикасд ба ҳаёти ҳодимони давлатӣ ё ҷамъиятӣ, намоёндаи миллӣ, этникӣ, динӣ ё дигар гурӯҳҳои аҳоли; содир намудани дигар амалҳои, ки боиси ҳафси ҳалокати одамон аст равона карда шудааст.

Аз суҳанронии Президенти кишвар Эмомалӣ Раҳмон дар Паёми наҷвати ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон бармеояд, ки Тоҷикистон ҳамчун давлати соҳибхушӣ, демократӣ, ҳуқуқбунёд ва дунявӣ иҷтимоӣ узви ҷомеаи ҷаҳонӣ буда дар ҷараёни таҳаввулотӣ босуръати ҷаҳонишавӣ муносибатҳои иқтисодӣ иҷтимоӣ ва рушди соҳаҳои гуногунӣ ҳаёт қарор дорад. Мусаллам аст, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бо максати пешгирӣ ва барқарор намудани ин равиҳои номатлуб Қонун «Дар бораи муқориза бар зидди экстремизм (ифротгарӣ) ва Қодекси ҷинойтии Ҷумҳурии Тоҷикистон амал менамояд. Бо максати пешгирӣи ҷаҳонӣи экстремистӣ дар моддаи 9 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи муқориза бар зидди экстремизм (ифротгарӣ) таҳкид шудааст, ки) таҳкил қардан, ба қайд гирифтани ва ҷаҳонӣи намудани таҳкилотҳои экстремистӣ ва ё таҳкилотҳои, ки барои амалӣ шудани экстремизм мусоидат мекунад; б) ҷаҳонӣи, ки ба тарғиби экстремизм алоқаманд аст, аз ҷумла паҳн қардани маъвоҳои экстремистӣ; в) ба Ҷумҳурии Тоҷикистон омадан, аз Ҷумҳурии Тоҷикистон рафтани ё ба воситаи Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаштани шахсоне, ки дар ҷаҳонӣи экстремистӣ иштирок қардаанд; г) додани ҳуҷҷат барои истиқомат қардан ба шахсоне, ки дар ҷаҳонӣи экстремистӣ иштирок намудаанд; д) ба шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул намудани шахрвандони ҳориҷӣ ва шахсони бешаҳрванд, ки дар ҷаҳонӣи экстремистӣ иштирок намудаанд; е) гузаронидани митингҳо, намоишҳо, роҳпаймоӣҳо ва ё дигар баромадҳои оммавӣ, ки ҳилофи талаботҳои қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошанд, маън аст.

Пушида нест, ки дар ҳудуди ҷумҳур содиршавӣи ҷинойтҳои ҳусусияти экстремистӣ ва террористӣ дошта то ҳол ба назар меъасад. Ин моро ҳушдор медеҳад, то ба ҳулоса оем ва дарқ намоем, ки омилҳои барангезандаи қинаву адовати динӣ ва ҳамзамон миллию маҳаллӣ дар ҷомеаи мо то ҳол қурра раҷакан наҷудаанд. Мисоли равшани ин ҷанд рӯз муқаддам ба шӯъбаи қорҳои доҳилии шаҳри Ваҳдат ҳуҷум қардани дастаи мусаллаҳи террористӣ бо сараврии собиқ ҷонишини вазири мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон Генерал – майёр Хочи Халим Назаров мебошад.

Ин амали номардонаи ҳоинони ватан аз ҷониби тамоми шахрвандони кишвар маҳкум қардашуд. Мардуми шарифи шаҳри Ваҳдат сиёсати ҳирадмандонаи Сарвари

кишварамонро чонибдорӣ намуда, дар масъалаи дастгир ва ба сохторҳои дахлдор супоридани аъзоёни гурӯҳи террористӣ сахми худро гузоштанд. Хушбахтона, мақсади хоинонаи ин гурӯҳи террористӣ, ки меҳост ҳаёти озоиштаи кишвари моро ҳалалдор намуда ваъзи дохилии кишварро муташаниҷ гардонанд амалӣ нашуд. Сайдои Насафӣ ба ин маъно хуб фармудааст.

Он кас, ки ба душмани халқ равон аст, чу баҳр

Зуд бошад, ки сари хеш чу гирдоб хурад.

Имрӯз ҳар як фарди ҷумҳурӣ бояд дарк намояд, ки ошкору бартараф намудани зуҳури ин гуна амалҳои номатлуб на танҳо вазифаи мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, ҳамчунин вазифаи ҷонии ҳар як шаҳрванди бономуси миллат мебошад. Мо хуб дарк мекунем, ки дар як қатор давлатҳо идома доштани ҷангҳои ҳаробиовар боиси афзоиши шумораи фирориёни иҷборӣ, бекорӣ гуруснагӣ ва шиддат гирифтани муаммоҳои дигари иҷтимоӣ гардидаанд.

Терроризм ва ифротгароӣ беш аз ҳарвақта авҷ гирифта, бо оқибатҳои дахшатбору бераҳмонаи худ ба проблемаи ҷиддитарини инсоният дар асри бистуяк табдил ёфтааст. Бинобар ин тамоми кишрҳои ҷомеаро зарур аст, ки дар самти мубориза бар зидди терроризм ва ифротгарои дастаҷамона ва беамон мубориза баранд.

Бояд ҳар як шаҳрванди ба оро номуси кишвар ба қадри давлати соҳибистиклол ва зиндагии орому осуда расида, ҳеҷ гоҳ зиракии сиёсиро аз даст надиханд ва ҳаргиз фирефтаи таблиғоти ақидаҳои бебунёди ифротӣ нашаванд. Ба хотири ҳифзи сулҳу оромӣ ва пойдории суботи сиёсии ҷомеа мо ҳама бояд муттаҳид бошем ва ба фаъолияти сохтору мақомотҳои давлатӣ ҳамаҷониба мусоидат намоем.

Аваззода Саҳбо Аваз, директори МТМУ №3